# MAJANDUSAASTA ARUANNE

**aruandeaasta algus:** 01.01.2021
**aruandeaasta lõpp:** 31.12.2021

**sihtasutuse nimi:** Sihtasutus Eesti Teadusagentuur

**registrikood:** 90000759

**tänava/talu nimi, maja ja korteri number:** Soola tn 8
**linn:** Tartu linn, Tartu linn
**vald:** Tartu linn
**maakond:** Tartu maakond
**postisihtnumber:** 51004

**telefon:** +372 7300324
**faks:** +372 7300336
**e-posti aadress:** etag@etag.ee
**veebilehe aadress:** http://www.etag.ee/

# Sisukord

**Tegevusaruanne** **3**

**Raamatupidamise aastaaruanne** **14**

**Bilanss** **14**

**Tulemiaruanne** **15**

**Rahavoogude aruanne** **16**

**Netovara muutuste aruanne** **17**

**Raamatupidamise aastaaruande lisad** **18**

**Lisa 1 Arvestuspõhimõtted** **18**

**Lisa 2 Raha** **19**

**Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed** **20**

**Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad** **21**

**Lisa 5 Materiaalsed põhivarad** **21**

**Lisa 6 Immateriaalsed põhivarad** **22**

**Lisa 7 Kapitalirent** **22**

**Lisa 8 Kasutusrent** **23**

**Lisa 9 Võlad ja ettemaksed** **23**

**Lisa 10 Annetused ja toetused** **24**

**Lisa 11 Jagatud annetused ja toetused** **24**

**Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud** **25**

**Lisa 13 Tööjõukulud** **25**

**Lisa 14 Muud kulud** **26**

**Lisa 15 Seotud osapooled** **26**

**Aruande allkirjad** **27**

**Vandeaudiitori aruanne** **28**

**2021. a tegevusaruanne**

Sihtasutuse Eesti Teadusagentuur (edaspidi ETAg) tegevusaruanne annab ülevaate kõige olulisematest tegevustest ja arengutest 2021. aastal.

ETAg-i missioon on toetada tõhusalt ja efektiivselt riikliku teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonipoliitika kujundamist ja elluviimist ning aidata kõikide oma tegevustega kaasa teadus- ja uuendustegevuste sotsiaalse ja majandusliku mõju ning sünergia kasvule.

ETAg-i asutas Eesti Vabariik 1. märtsil 2012. a SA Eesti Teadusfond ja SA Archimedes teaduskoostöökeskuse osakonna ühendamisel, asutajaõigusi teostab haridus- ja teadusministeerium (edaspidi HTM). ETAg kuulub HTM-i haldusalasse ning koostööd ministeeriumi ja sihtasutuse vahel reguleerib koostöö- ja haldusleping.

ETAg-i strateegilist juhtimist ja järelevalvet teostab haridus- ja teadusministri nimetatud seitsmeliikmeline nõukogu, mille kohustused ja õigused on määratud sihtasutuse põhikirjas. ETAg-i tööd juhib ja tegevuse eest vastutab nõukogu poolt kinnitatud juhatus. Eesti teadus- ja arendustegevuse kvaliteedi hindamiseks töötab sihtasutuse juures hindamisnõukogu, erinevate teadustegevuse valdkondade tunnustatud teadlaste eksperdikogu, mille koosseisu kuulus 2021. aastal lisaks ETAg-i juhatuse esimehele, kes on ametikoha järgi ka hindamisnõukogu esimees, kakskümmend liiget.

Sihtasutuse sisekontrolli korraldab kvaliteedijuht, kes on juhatusele nõuandev isik ja kelle ülesanded on kirjeldatud ametijuhendis.

ETAg-i juhtimisstruktuuris on kuus osakonda, millest viis on põhitegevuste ja üks tugitegevuste korraldamiseks. ETAg asub Tartus (Soola 8) ja neli töökohta paiknevad Tallinnas (Tõnismägi 5a) ning Brüsselis asub Eesti teadus- ja arendustegevuse kontaktbüroo.

Sihtasutuse põhikirjaline ülesanne on toetuste eraldamise teel teadus- ja arendustegevuse finantseerimine ning sellekohase riikliku teaduspoliitika elluviimine ja rakendamine, toetuste kasutamise tulemuslikkuse ja mõju analüüs ning rahvusvahelistes teadusprogrammides osalemise korraldamine vastavalt Eesti, Euroopa Liidu ja teiste rahvusvaheliste programmide ning ETAg-ile halduslepinguga pandud riiklike ülesannete raames eraldatud vahenditele.

ETAg-i 2021. aasta tegevuskava lähtus ETAg-i arengukavas püstitatud strateegilistest eesmärkidest ja asutuse põhikirjalistest ülesannetest.

2021. a tegevused olid suunatud arengukavas püstitatud viie strateegilise eesmärgi saavutamiseks:

1. Eesti teaduse rahastamise süsteem on terviklik, kooskõlaline ja toetab Eesti ühiskonna heaolu kasvu
2. Eesti on aktiivne rahvusvahelises teaduskoostöös ja väljapaistval positsioonil Balti-Põhjamaade teadusruumis
3. Eestis on teadus nähtav ja hinnatud
4. Eesti poliitika on teadus- ja tõenduspõhine
5. ETAg on tõhusalt toimiv organisatsioon, kus töötab tark ja pühendunud meeskond

**Eesmärkide täitmisel olid 2021. a. prioriteedid:**

1. **Uue juhatuse esimehe asutuse töösse edukas sisseelamine.**
2. **Uurimistoetuste süsteemi arendamine**. Seoses riigi TA rahastamise mahu 1% eesmärgi saavutamisega ja viie aasta möödumisega ETAg-i eestvedamisel 2016. a koostatud uurimistoetuste ja baasfinantseerimise uue kontseptsiooni alusel ümber kujundatud uurimistoetuste süsteemi rakendamisest on vajalik üle vaadata ja anda hinnang grandisüsteemile ning kavandada muutusi grandisüsteemis.
3. **Tõukefondide uue perioodi meetmete kavandamises osalemine**. Meetmete kavandamisel aktiivne osalemine võimaldab leida parimad lahendused ja toetab nende sujuvat elluviimist.

Anu Noorma asus ETAgi juhatuse esimehena tööle 1. aprillil. Tema varasem teadussüsteemis töötamise kogemus võimaldas tal sujuvalt ja kiiresti sisse elada ETAgi tööprotsessidesse.

Selleks, et hinnata 2016.a koostatud uurimistoetuste ja baasfinantseerimise uues kontseptsioonis seatud eesmärkide täitmist ja tagada teaduse rahastamise kasvu tingimustes Eesti teaduse rahastamise süsteemi terviklik ja kooskõlaline toimimine, kutsus ETAg kokku teaduse rahastamise analüüsi töörühma ja analüüsis kontseptsiooni rakendamist. Töörühma arutelude tulemusena toodi välja probleemid ja ettepanekud ning soovitused vajalikeks muutusteks. Lõplik arutelu lükkus 2022.a algusesse.

Haridus- ja teadusministeerium alustas aktiivselt uue tõukefondide programmeerimisperioodi ettevalmistamisega. ETAgi töötajad osalesid aktiivselt fookusvaldkondade teekaartide koostamise ja uute meetmete aruteludes.

**1. Eesti teaduse rahastamise süsteem on terviklik, kooskõlaline ja toetab Eesti ühiskonna heaolu kasvu**

ETAg **menetleb teadus- ja arendustegevuse finantseerimise nelja riiklikku rahastusinstrumenti**: institutsionaalseid ja personaalseid uurimistoetusi, arendusgrante (vastavalt IUT, PUT, EAG), ning tuumiktaristu toetusi (TT). Viidi läbi PUT 2021.a taotlusvoor järeldoktori-, stardi- ja rühmagrantidele. Selleks valmistati ette juhendid ja regulatsioonid. Olulisemateks muudatusteks oli kõigis kordades ja juhendites eelmise aastaga võrreldes täiendavate piirangute seadmine taotlemisele, sh eriti suurte grandimahtude taotlemisele. Samuti nähti ette senise loodusteaduste valdkonna asemel täppisteaduste ning bio- ja keskkonnateaduste alamvaldkonna taotluste eraldi pingeridades menetlemine. Selleks määratleti kummagi valdkonna jaoks ka eraldi kvaliteedilävendid.

Seoses uurimistoetuste mahu kasvuga 52,3 mln euroni, kujunes PUT taotlusvooru mahuks 10,6 mln eurot, laekus 340 uut taotlust, ehk 76 taotlust vähem kui eelmisel aastal. Tehnilise kontrolli järel võeti menetlusse 335 taotlust aastases kogumahus 51,0 mln eurot (2020. a taotleti kokku 70,2 mln eurot). ETAg-i juhatus otsustas hindamisnõukogu ettepanekul rahastada 79 uut grandiprojekti (12 järeldoktori, 25 stardi- ja 42 rühmaprojekti). Grantide 2021. a taotlusvooru infoüritused korraldati koroonapiirangutest tulenevalt esmakordselt täies mahus veebis. Senise nelja infoürituse asemel (eesti- ja inglise keeles Tallinnas ja Tartus) viidi edukalt läbi kaks: eesti keeles (osalejaid 174) ja inglise keeles (osalejaid 66). Osalejate rekordiliselt suur arv (kokku 240; 2020 nelja ürituse peale kokku ca 190) näitas, et infoseminaride korraldamine veebis on mõistlik ka edaspidi, kuna see annab suuremale hulgale huvilistele võimaluse osaleda (veebiseminaridel osalesid

ka parasjagu välisriigis viibivad teadlased) ning hiljem infoüritusi ka järele vaadata. Tallinna Tehnikaülikooli soovil korraldati TTÜ teadlastele veel eraldi eesti- ja ingliskeelne veebiseminar (eestikeelsel osalejaid 37, ingliskeelsel 17). Tallinna Ülikooli soovil osaleti TLÜ sisesel veebiseminaril.

Viidi läbi arendusgrantide (EAG) taotlusvoor, milleks vajalikud korrad ja juhendid koostati ja kinnitati 2020. a lõpus ning veebiseminar (osalejaid ligi 60). EAG taotlusvoor korraldati kaheastmelisena. Esimeses astmes esitati 76 eeltaotlust, millest täistaotluse esitamisele kvalifitseerus 52 ja millest 50 esitati täistaotlusvooru. Võrreldes eelmise, 2019. a toimunud EAG taotlusvooruga ilmnes teadlaste suurem huvi EAG taotlemise vastu (2019. a 59 eeltaotlust) ja ka suurem teadlikkus eksperimentaalarenduse eripäradest (2019. a ei kvalifitseerunud taotlemiseks 49,2% eeltaotlustest, 2021. a aga 31,6%). Hindamisnõukogu tegi ettepaneku rahuldada 76-st arendusgrandi (EAG) taotlusest 12 (aastateks 2021 ja 2022). Aasta lõpul valmis ülevaade 2019. ja 2020 väljaantud grantide tulemustest.

Noorteadlaste konkureerimisvõimaluste parandamiseks peetud arutelude tulemusel pikendati PUT2022 taotlusvoorus stardigrantide kestust neljalt aastalt viiele ning suurendati järeldoktori- ja stardigrantide mahtu. Järeldoktorigrantide puhul on senisest suurem rõhk grandi saaja teadlaskarjääri toetamisel ning uurimisteema olulisusel Eestile, seetõttu hakkab neid taotlusi hindama Eesti teadlastest koosnev eksperdikomisjon.

Valmistati ette uutel alustel tuumiktaristu (TT) toetuse korrad, juhendid ja vormid (sh taotlusvorm ETISes) ning moodustati uus 15-liikmeline teadustaristu komisjon. Informeeriti teadus- ja arendusasutusi kirjalikult tuumiktaristu loendi koostamise käivitamisest, viidi läbi infotund veebinari vormis (osalejaid 35). Tuumiktaristu toetamiseks esitati 18 avaldust, millest üks ei kvalifitseerunud.

TA-asutuste teaduskoordinaatoritega kommunikatsiooni parandamiseks suheldi regulaarselt taotlusvoorude ettevalmistamisel ja läbiviimisel ning osaleti ülikoolide teadusosakondade kahepäevasel väljasõidukoosolekul, kus peateemadeks olid loovuurimuste väärtustamine ning bürokraatia vähendamine. Koosolekul esines uurimistoetuste osakonna juhataja ettekandega.

**Soolõime** valdkonnas jätkusid projekti GEARING-Roles tegevused, mille raames tutvuti rahvusvahelise praktikaga ning viidi läbi mentorlusprogramm, mis pälvis osalejate poolt väga kõrge hinnangu. Enim hinnati programmis Eesti-siseste mentorluspaaride kohtumisi. Osalejate hinnangul võiks tegevusega jätkata ning võimaldada rohkematel Eesti teadlastel taolisest programmist kasu saada. ETAg-i soolise võrdõiguslikkuse kava eesmärkide saavutamiseks korraldati kaks koolitust (teadvustamata eelarvamused, sooline võrdõiguslikkus teaduses) ja vaadati üle 20 ETAg-i (tegutsemist puudutavat) regulatsiooni. Regulatsioonide üldist taset ja soo arvestamist hinnati üldiselt väga heaks. Kodulehele loodi alaleht soolisest mõõtmest teadustöös, mis annab ülevaate, bioloogilise ja sotsiaalse soo arvestamist teadustöös. Uuendati Euroopa horisondi nõuetega vastavusse viimiseks ETAgi soolise võrdõiguslikkuse kava, et see vastaks raamprogrammi nõuetele. Teavitati Eesti asutusi ja korraldati infopäev (osalejaid 80) soolise võrdõiguslikkuse kava nõudest raamprogrammis.

RITA programmi täitmine, mis aitab kaasa riigi rolli suurendamisele teadus- ja arendustegevuse uuringute tellimisel, on olnud üldjoontes plaanipärane. Uuringuid rahastati 6,3 mln eurot ja toetatud uuringute arv jõudis 181-ni. Mõne uuringu täitmises on esinenud seoses eriolukorraga viivitusi ning uuringute lõpptähtaegu on pikendatud, kuid kõik saavad abikõlblikkuse perioodi jooksul läbi viidud. **RITA tegevuse 1** raames lõppes neli strateegilist uuringut ja aastalõpu seisuga oli käimas 11 uuringut. **RITA tegevuse 2** raames otsustati toetada seitset uut uuringut. Lõppes 18 uuringut. Kokku on rahastatud 118 RITA 2 uuringut, neist 87 uuringut on lõppenud. Uusi uuringuid enam heaks ei kiideta, eelarve on täies mahus broneeritud.

Käivitati **sektoritevahelise mobiilsuse** (SekMo) toetamise meede ja korraldati taotluste hindamine. Kokku toetati 11 projekti. Toimus aktiivne teavitustöö erinevate meediakanalite vahendusel ja tutvustati meedet koostöös erinevate partneritega (sh sTARTUp Day, Pärnu juhtimiskonverents, tööstuse erialaliidud, arendus- ja teadusnõunikud, ülikoolid jt TA asutused, maakondlikud arenduskeskused, EAS jt.). Täiendavalt edastati toetusmeetme kohta otse info viimasel kolmel aastal doktorikraadi kaitsnud teadlastele, enam kui 11 000 ettevõttele ning varasemalt ettevõtetega koostööd teinud teadlastele.

**Ressursside väärindamise programmi (ResTA)** raames tehti viimased otsused projektide rahastamiseks (kokku rahastatakse 20 projekti), koostati projektidele vahearuande ja lõpparuande vormid ETISes. Valmisid esimesed vahearuanded, mida esitleti seminaridel ekspertkomisjonidele. Kõik vahearuanded kiideti heaks, mõne puhul ekspertkomisjon lisas edasisteks tegevusteks suuniseid. Jätkati valdkondlike tegevuskavade koostamist, mille käigus korraldati koos HTM-i ja MKM-iga maapõueressursside valdkonna TAIE teekaartide koostamise kaasamisseminari, kus osalased ka ResTA vastava valdkonna uurimisprojektide juhid ja ekspertkomisjoni liikmed. Programmi tegevuste tutvustamiseks korraldati viis üritust (Nutika toidu infopäev, sTARTUp Day kõrvalüritus „Wood for Thought“, Garage48 Food - greener food for a greener planeet , Garage48 Future of Wood 2021, EGT Arbavere kompleksi ja NPM Silmet OÜ külastus ekspertkomisjoniga). Programmi tegevusi kajastati ligi 20 korral meedias.

Piloteeriti kaheksa 2020. a lõppenud PUT projekti grantide eesmärgipärase kasutamise järelevalvet. Seitsme projekti puhul kas rikkumisi ei leitud või lepiti projektijuhi ja asutusega kokku lõpparuande täiendamises ja/või väheses mahus mitte-eesmärgipäraste kulude tagasimaksmises. Ühe projekti puhul ilmnesid aga ka teistkordsete täiendavate küsimuste järel märkimisväärses mahus mitte-eesmärgipäraselt tehtud kulutused. Grantide kasutamise järelevalve osutus oodatust mõjusamaks, kuivõrd selle tulemusena asusid TA-asutuste teadusosakonnad ise senisest aktiivsemalt grantide kasutamist jälgima ja UTO koordinaatoritega konsulteerima, et vigu ennetada.

Viidi läbi Eesti Kunstiakadeemia ja AS Metrosert **korraline evalveerimine**. Mõlema asutuse evalveerimise otsused on positiivsed. Alustati Tallinna Tehnikaülikooli tehnika ja tehnoloogia ning loodusteaduste valdkonna rahvusprofessuuride **sihtevalveerimise** ettevalmistamist.

Alustati uurimistoetuste ja baasfinantseerimise kontseptsiooni ülevaatamise protsessiga. Toimusid töörühma koosolekud, kus arutati probleemide üle ja tehti ettepanekuid. Töörühma raporti koostamine lükkus 2022.a.

Analüüsiti ja arutati põhjalikult juba mitu aastat kavandatud ja ka tööplaanis olnud, ent eri põhjustel edasi lükkunud üleminekut taotluste hindamisel rahvusvahelistes eksperdikomisjonides (nn paneelides). Arutelude tulemusel otsustati PUT2022 taotlusvoorus minna üle rahvusvahelistele eksperdikomisjonidele (nn paneelhindamisele). Uue süsteemi eesmärk on parandada ja ühtlustada taotluste hindamise kvaliteeti ja lühendada menetlusprotsessi.

RITA tegevuse **NUTIKAS** raames jätkati projektide seire ja aruannete hindamisega. Kokku on programmi vahenditest rahastatud 78 projekti, neist 2021. a lõpuks oli käimas veel 24 projekti.

Granditaotluste hindamise toetamiseks vajaliku informatsiooni kogumise ja analüüsi käigus koostati bibliomeetriline taustainfo ja PUT taotlusvooru statistiline ülevaade ning muid toetavaid informatiivseid materjale ekspertkomisjonidele ja hindamisnõukogule. Viidi läbi uurimistoetustega seotud andmete kvaliteedikontroll.

## 2. Eesti on aktiivne rahvusvahelises teaduskoostöös ja väljapaistval positsioonil Balti-Põhjamaade teadusruumis

Eesti teadlaste **üle-euroopalises teaduskoostöös** osalemist toetab ETAg nii rahaliselt kui ka informatsiooni jagamise ja nõustamisega. ETAg täitab Euroopa Liidu raamprogrammi „Euroopa horisont" (*„Horizon Europe", HEU*) Eesti kontaktpunktide võrgustiku ülesannet.

HEU käivitumisega seoses keskenduti HEU tööprogrammide koostamisele ning raamprogrammi missioonide ja partnerluste rakendamise ettevalmistustele. Uuendati osaluskava otsustusprotsessi. Euroopa horisondis suurenevad nii partnerluste osakaal kui ka ministeeriumite roll (sh rahastajatena). Taotlusvoorude ja projektide tasandil koordineerib TAI algatustes osalemist jätkuvalt ETAg. Partnerlustes osaluse suurendamiseks ja tõhusa infovahetuse korraldamiseks kutsus ETAg kokku nelja fookusvaldkonna põhised partnerluste töörühmad, kuhu on kaasatud esindajad nii ministeeriumitest, ettevõtetest, ülikoolidest, TA asutustest kui ka omavalitsustest ja erialaliitudest. Tihenes koostöö ministeeriumitega, et suurendada teadlikkust ja toetada nende osalemist EL partnerlustes. Korraldati koostöös HTM-iga koostöös ministeeriumite teadusnõunikega nõupidamisi, et jagada infot raamprogrammi missioonide ettevalmistuse hetkeseisu kohta, leppida kokku riigisisesed tegevused ning edasine infovahetus.

Koostöös HTMiga korraldati „Euroopa horisont 2021–2027" Eesti avakonverents, kus arutati tippteaduse ja teaduskoostöö rolli üle ühiskonnale oluliste eesmärkide saavutamisel ning tutvustati raamprogrammi võimalusi teaduse, innovatsiooni ja koostöö rahastamiseks (jälgijaid Novaatori kaudu üle 600 inimese; aktiivseid osalejaid Hop-in keskkonnas oli 167 ).

Valmis mahukas ülevaade Eesti osalusest äsja lõppenud raamprogrammis „Horisont 2020". Ülevaatest leiab programmis osalemise statistika ja võrdluse teiste riikidega. Eesti on raamprogrammis olnud väga edukas: 2021. aasta lõpuks, on Eestisse H2020-st tulnud 273,4 mln eurot. Võrreldes eelmise raamprogrammiga on see summa ligi kolm korda suurem (7. raamprogrammis toodi Eestisse projekte 96 mln euro mahus).

Horisont 2020 raames toimus väga mahukas Euroopa Roheleppe taotlusvoor (European Green Deal Call; eelarve 1 mld eurot, 1550 taotlust), kus Eestil taotlejad oli väga edukad. 72-st rahastatud projektist kaheksas (kogu maksumus 12,5 mln eurot) osaleb 17 Eesti taotlejat. Eesti osalejate hulgas paistab silma, et lisaks ülikoolidele on edukad olnud mitmed omavalitsused, ettevõtted, sihtasutused ja mittetulundusühingud ning kaheksast projektist kolm on teadusasutuste, ettevõtjate ja omavalituste koostööprojektid.

ESA ja CERNi Eesti osalusega teadustegevuste ning infovahetuse koordineerimiseks loodi ETAgisse rahvusvaheliste teadustaristute koordinaatori ametikoht. Esmaseks eesmärgiks on kaardistada ESA ja CERNi suunalised vajadused ning välja pakkuda lahendused toetusmeetmeteks. ETAgi kokku kutsustud Eesti Kosmoseteaduse Komitee, mis koondab olulisemaid kosmose teemadega tegelevaid Eesti teadusasutusi, ministeeriume (HTM, MKM), ETAgit ja Eesti Kosmosebürood (EAS) ning ettevõtetest Guardtime, koondas sisendi Eesti ESA missioonides osalemise dokumendile ja arutas potentsiaalseid Eesti stažööride toetamise võimalusi ESA-s.

Seoses Eesti vastu võtmisega Euroopa Molekulaarbioloogia Laboratooriumi (EMBL) liikmeks, vastutab ETAg EMBLi siseriikliku kommunikatsiooni ja infovahetuse koordineerimise eest. EMBLi ja Eesti koostöövõimaluste tutvustamiseks korraldati ETAg-i, HTMi ja Eesti teadlaste ühisel initsiatiivil veebiseminar, kus osales kokku üle 90 inimese. Üritus oli edukas ja algatas erinevate huvigruppide vahel diskussioone ning tõi mh kahele Eesti teadlasele EMBL koostööpakkumised.

Korraldati Eesti osalemist Euroopa teadus- ja tehnoloogiaalases **koostöövõrgustikus COST** (European Cooperation in Science and Technology)**.** 03. jaanuari 2022 seisuga oli Eesti esindatud 185 projekti korralduskomitees (80% kokku 232-st käimasolevast projektist). Riikidevahelises võrdluses paistavad Eesti teadlased silma COSTi võimaluste aktiivse kasutamisega. Toimus kõrgetasemeline kohtumine COSTi juhtkonna ning HTMi ja ETAgi esindajate vahel, kus muuhulgas arutati võimalust kaaluda tulevikus lisaks ettevalmistustoetusele ka muid rahalisi toetusmeetmeid COSTi võrgustikes osalemiseks.

**ERA-NETid** (European Research Area Networks) on TA-d rahastavate asutuste võrgustikud, mille peamine eesmärk on teadlastele suunatud taotlusvoorude korraldamine. ETAg rahastas kokku 2021. aastal 46 ERA-NET võrgustiku projekti, milles osalesid eesti teadlased. Nendest 19 rahastati tõukefondide Mobilitas+ programmist.

Eesti teadlaste taotlemise aktiivsusele ja edukusele on kaasa aidanud **Mobilitas Pluss programmi** toetusmeetmed. Seoses tõukefondide 2014-2020 perioodi lõppemisega ja jätkuva vajadusega välisteadlasi Eestisse meelitada, jätkati sissetulevate järeldoktorite ja tagasipöörduvate teadlaste taotlusvoorude läbiviimist. Mobilitas Pluss vahendite asemel rahastatati edukaid projekte riigieelarvelistest vahenditest. Tähtajaks laekus 88 järeldoktori- ning 21 tagasipöörduva teadlase toetuse taotlust. Otsustati välja anda 20 järeldoktori ja 10 tagasipöörduva teadlase toetust. Aasta lõpu seisuga on käimas 53 järeldoktori projekti (neist 21 on riigieelarvelised) ja 28 tagasipöörduva teadlase projekti (neist riigieelarvelisi 9).

Toetati 12 tippteadlase projekti tegevusi. Aasta lõpu seisuga on käimas 11 tippteadlase projekti. Ühe projekti perioodi pikendati seitsme kuu võrra tulenevalt COVID-19 olukorraga kaasnevatest takistustest. Otsustati toetada kuut uut ERA-NET projekti, kahe ERC grandi ettevalmistamist ja ühte EIT algatuses osalemist. Kokku oli käimas 4 projekti ERA õppetoolide toetamiseks, 5 projekti ERC grandi taotlejate toetamiseks, 5 EIT parterite toetamiseks ning 19 ERA-NET projekti. TA asutustel võimaldati Mobilitas Plussi toel ERC granti taotlevatele teadlastele tellida taotluste konsulteerimise teenust. Toetati Eesti Noorte Teaduste Akadeemia ERC grandi kirjutamise koolitust. Korraldati ka kaks lühiajaliste ERC õppevisiitide taotlusvooru, milles rahastati kokku viite projekti. Aasta lõpus viidi ERC mentorlusalgatuse egiidi all läbi ERC grandikirjutamise mentorlustoetuse taotlusvoor. Voorus rahuldati kõik 4 taotluse esitanud tegevuskava.

Raamprogrammi ja COSTi projektides juhtpositsiooni võtmise stimuleerimiseks eraldati **ettevalmistustoetust** kokku 43 projektitaotlusele (kokku 160 800 eurot), neist 33 individuaaltaotlusele ja 10-le konsortsiumi koordinaatorile. Seitse ettevalmistustoetust läks ettevõtetele (23 800 eurot).

Korraldati (või kaaskorraldati) isegi arvukamalt infopäevi kui enne pandeemiat – kokku ligi 100 erinevat üritust enam kui 3700 osalejaga. Sealhulgas viidi läbi koolitusi ja infotunde nii eesti kui inglise keeles, koostöös nii Eesti kui ka välismaa kolleegidega. Äramärkimist väärib infopäev „Linnad ja teadus“, mis keskendus linnade ja teaduse koostööle Euroopa Liidu programmide (mitte ainult raamprogrammi) kontekstis (osalejad 90). ja koostöös Leedu kolleegidega arenguabikoostöö raames Armeenia kolleegide koolitamine raamprogrammi tugivõrgustiku ja tugiteenuste teemal.

Vastati enam kui 3120 päringule. Põhjalikumalt konsulteeriti teadlasi ja teadusasutusi, ettevõtteid, ministeeriume ja muid asutusi enam kui 100 korral.

ETAgi liitumine NordForski teadus- ja innovatsiooniprogrammidega on viimastel aastael tihendanud **koostööd Põhjamaadega.** Eesti teadlaste huvi koostöö vastu Põhjamaadega on olnud suur ning taotlemisaktiivsus kõrge. 2021. aastal liitusime jätkusuutliku põllumajanduse ja kliimamuutuste programmiga (Sustainable Agriculture and Climate Change), mille taotlusvoor on plaanis avada 2022. aasta alguses. Lisaks ETAgile on rahastaja ka Maaeluministeerium, mõlemad eelarvega 100 000 eurot. Aasta lõpu seisuga osaleb ETAg kolmes NordForski ühisprogrammis (avaliku sektori digitaliseerimise, COVID-19 terviseandmete ning jätkusuutliku vesiviljeluse teemadel).

Koordineeriti **EMP Balti teaduskoostöö programmi elluviimist**, mille kogumaht koos Eesti, Läti ja Leedu riigipoolse kaasrahastusega on 24 mln eurot. Eesti teadlased osalevad kõigis kolmes voorus rahastatud 28 projektis. Esimeses Eesti voorus seitsmest rahastatud projektist on aruande esitanud kuus. Nende grantide toel on valminud 45 eelretsenseeritud publikatsiooni, neist 12 ühispublikatsiooni (vähemalt 1 Balti ja 1 doonorriigi teadlase koostöös). Aastatel 2020-2021 on programmist toetatud 111 teadlast (58 naist/53 meest), sh 12 järeldoktorit (6 naist/ 6 meest) ning 28 doktoranti (15 naist/13 meest). Koos doonorpartneritega on Eesti koordinaatorid esitanud 1 patenditaotluse ning 1 jätkurahastuse taotluse.

ETAg vahendab **JSPS-i (Japanese Society for Promotion of Science)** järeldoktorite stipendiumi teadustööks Jaapanis kõigis teadusvaldkondades. Anti välja üks stipendium TÜ teadlasele.

ETAgi ja **Taiwani teadusministeeriumi (MOSTi) vahelise koostööprogrammi** kaudu antakse mõlema riigi teadlastele igal aastal kuni kolm reisigranti. 2021. aasta taotlusvooru ei esitatud ühtegi taotlust. Põhjuseks jätkuv koroonakriis.

**Eesti-Prantsuse J. F. Parrot' ühisprogrammi** raames rahastatakse Eesti ja Prantsuse teadlaste reisigrante, taotlusvoor toimub üle aasta. Seoses COVID-19ga on pikendatud ja muudetud nii 2018. aasta kui ka 2020. aasta grandisaajate lepinguid.

**Brüsseli büroo** tegevuste fookus oli suunatud teadus- ja arendusnõunike toetamisele, olles eriti ministeeriumitele esmaseks kontaktpunktiks välisteaduskoostöö küsimustes. Tihenes koostöö Balti riikidega. Toimusid mitmed erinevatel teemadel (nt kaitsevaldkond, missioonid, Uus Euroopa Bauhaus jne) ja eesmärkidel (info jagamine, partnerlusüritus, ETAg-i ja pakutava toe tutvustamine jne) ühisüritused. EASiga koostöös korraldati õppevisiit teadlastele, ettevõtjatele ja teadusadministraatoritele (osalejaid 13). Visiidi eesmärgiks oli tutvuda EL institutsioonide tööga, toimusid kohtumised erinevate asutuste esindajatega. Ülikoolidega paremaks infovahetuseks loodi list.

Osaleti aktiivselt **Science Europe** nõupidamistel, kus fookuses on olnud Science Europe liikmete osalemine partnerlustes, osalemise laiendamise meetmed ja sellealane koostöö. Nimetati ETAgi esindajad kuude töögruppi (Open Science, Research Culture, Horizon Europe, Green and Digital Transition, High Level Policy Network ja Communication). Lisaks on loodud välisteaduskoostöö indikaatorite välja töötamise rakkerühm, milles ETAg samuti osaleb.

Eestis töötavaid välisteadlasi toetati **EURAXESS võrgustiku** kaudu ning Eestis avanevaid teadustöökohti hallati läbi üleeuroopalise EURAXESS portaali. Koostöös Euroopa Komisjoniga korraldati koolitusi asutustele inimvarastrateegiast ning selle kvaliteediprotsessi ja märgise taotlemisega seotud tegevustest. Korraldati kahepäevane EURAXESSi portaaliadministraatorite koolitus veebiürituste läbiviimise teemal. Nõustamisteemadest oli jätkuvalt keerulisim pandeemia olukorras välistöötajate riiki aitamine.

Jätkati Eesti esindamist **rahvusvahelistes teadustaristutes**, mis on nimetatud teekaardil ning mille liige Eesti on.

Koostati inglise keelsed uurimistoetuste menetlemist tutvustavad standardesitlused, mida tutvustati Ukraina kolleegidele.

### 3. Eestis on teadus nähtav ja hinnatud

Ühiskonnas teaduse tutvustamist ja väärtustamist toetab suures osas **TeaMe+ programmi** tegevused, mida rahastatakse tõukefondidest. Lisaks rahastatakse tõukefondidest RITA, RESTA, Mobilitas+ programmide tulemuste tutvustamist ning toetati ERR teadusuudiste portaali Novaator.

ETAgi rahastatud teadusprojektide tutvustamiseks valmistati ette ja eetris oli **TeadusEST sari** (10 episoodi). Lõppenud uurimisprojektide tulemuste tutvustamiseks koostati kolmandat korda eelmisel (2020) aastal lõppenud grandiprojektide (102) tulemuste e-kogumik **„Teadusrikas Eesti“.** Lisaks tutvustati teadustulemusi laiemale avalikkusele iganädalases Vikerraadio „Nutikas“ rubriigis ja Ring FM iganädalases hommikuprogrammi teadusminutites. NUTIKAS projektide tulemusi tutvustati Pärnu juhtimiskonverentsil ja sTARTUp Dayl, samuti seminarisarjas „Nutikas neljapäev“ ning koostöös ettevõtete erialaliitudega läbi viidud seminaridel.

Noorte teadussaade **Rakett 69** 11. hooajal jõudis eetrisse 16 saadet. Saated käsitlesid laiapõhjalist teemaderingi (nt. meeskonnatöö, inseneeria, kriis, kaitsejõud, lennundus, elektroonika, pangandus), lisaks iga hooaja vaatajate tõmbenumbriks olev teadusteater. Hooaja jooksul vaatas igat saadet otse-eetris keskmiselt 74 500 inimest ja igal saatel oli koos ERR veebiportaali ja Live TV järelvaatamistega kokku keskmiselt 137 800 vaatajat. Eduka teadussaate Rakett 69 kümnes juubeliaasta andis võimaluse tagasivaateks ja sel puhul valmis erisaade "Rakett 69 X", mis tutvustas kümne hooaja võitjate karjäärivalikuid.

Toimusid **„Uudishimu Tippkeskuse“** IV ja V hooaja saadete salvestused, mille eetrisse minek lükkus 2021 sügisesse ja 2022 I poolaastasse.

**Teadus- ja tehnoloogiapakti** tegevuste raames sai augusti alguses avalikuks veebileht www.inseneeriapuu.ee, kuhu on koondatud 6 valdkonda jaotatuna ligi 200 inseneri ameti kirjeldused. Kirjelduste juurde on lingitud lisamaterjalid (artiklid, veebilehed, videod), mis aitavad paremini mõista ameti olemust. Samuti on ametite info juurde lingitud õppekavad Eesti kõrgharidusasutustes, kus vastavat eriala on võimalik omandada.

Koolide ja kooliväliste partnerite koostöövormide tutvustamiseks valmisid koostöövormide kirjelduste ning illustratsioonidega meenekaustikud, mida jagati suvekoolis, Tallinna Reaalkoolis IV rahvusvahelisel reaal- ja loodusteadusliku hariduse konverentsil ja Tallinna Ettevõtluspäeval. Koolide ja kooliväliste partnerite koostöö teemat tutvustati Tallinna Ettevõtluspäeval toimunud ETAgi korraldatud paneelarutelul.

**Miks.ee** veebi, mis pakub õpetajatele ja noorte karjäärinõustajatele materjale loodusteaduste- ja tehnoloogia valdkonna karjäärivõimaluste paremaks tutvustamiseks, külastatavuse suurendamiseks pöörati rohkem tähelepanu sisuloomele ja erinevate kanalite kaudu ristturundamine suurendas sisulehekülgede külastatavust märkimisväärselt. Miks.ee portaali külastajate arv kasvas 28 103-ni (2020. a 13 831). Ilmus 38 uudislugu ja 26 karjäärilugu ning koostati 12 uudiskirja. Korraldati kaheksas **teaduse populariseerijate suvekool**, kus fookuses oli teaduskommunikatsioon ja teemaks „Teaduse populariseerijad kui teaduse suunamudijad“. Suvekoolis osales 66 populariseerijat.

Koostöös Teadusajakirjanike Seltsi, ENTA Tartu Ülikooli teaduskool ja teiste partneritega sisutati Paide keskväljakul **Arvamusfestivali Teadusala**. Kahe päeva jooksul toimus üheksa arutelu, millest kohapeal võttis osa 473 ja otseülekannet vaatas 141 inimest.

Jätkati koostööd **PÖFF-i noorte- ja lastefilmide festivali Just Film teadusprogrammi** korraldamisel, mille raames valmisid teadlaste poolt filme sissejuhatavad videoklipid. Viit teadusfilmi külastas Tartu ja Tallinna seanssidel kokku 1152 inimest.

Sihtrühmadeni jõudmiseks võeti kasutusele uusi kanaleid – noortele loodi miks.ee YouTube ja miks.ee **TikTok** ning teadlaste ja ettevõtjate tarvis **LinkedIn**. Eesti teadusest toodeti videoklippe (34, sh COVID-19 sihtgrandi tulemuste tutvustamiseks valmis 8 videoklippi ja nende levitamiseks kasutati algatuse „Kust sa tead?“ platvormi) ja levitati neid erinevates kanalites ja üritustel, mis suurendas info levikut ja nähtavust märkimisväärselt. Esmakordselt näidati Eesti teadust tutvustavaid videoid ka Tartuffi suurel ekraanil. Teadlaste öö nädalal korraldati teaduskohvikud Tallinnas ja Tartus. PROTO avastuskeskuses ja AHHAA keskuses esines 20 teadlast ja kahel üritusel osales kokku umbes 50 inimest.

Korraldati **kuus riikliku konkurssi**: Eesti teaduse populariseerimise auhinna (laekus 50 taotlust), üliõpilaste teadustööde (koostöös Eesti Teaduste Akadeemiaga) (laekus 495 teadustööd), õpilaste teadustööde (laekus 205 tööd), haridusteaduslike tööde (koostöös Eesti Akadeemilise Pedagoogika Seltsiga) (laekus 61 tööd), noorte leiutajate, (laekus 560 tööd) ja teaduse populariseerimise riiklik projektikonkurss (laekus 129 taotlust). Võrreldes varasema aastaga kasvas haridusteaduslike tööde, õpilaste teadustööde, teaduse populariseerimise ja teaduse populariseerimise projektikonkursil osalejate arv ning vähenes noorte leiutajate ja üliõpilaste teadustööde konkursil osalejate arv.

Koroonapiirangute tõttu ei toimunud **õpilaste teadusfestival** traditsioonilise füüsilise kahepäevase üritusena ning õpilaste teadustööde riikliku konkursi 2. voor viidi läbi virtuaalüritusena. Viidi läbi noorte teadushuvi suurendamiseks mõeldud ulatuslik välikampaania „Julge olla uudishimulik!“. Kampaania reklaamid olid üleval Spotifys (46 000 reaktsiooni) ja Youtubes (9400 vaatamist). Miks.ee kodulehele tuli tänu kampaaniale kokku 9 044 uut külastust.

Pandeemia tõttu ei saanud korraldada koolide uurimis-ja loovtööde koordinaatorite koostöövõrgustiku infoseminari. Seetõttu koondati info ning materjalid uudiskirja, mis saadeti võrgustiku liikmetele jaanuaris 2022.

Teadlaste ja ühiskonna vahelise dialoogi toetamiseks toimus koostöös Rektorite Nõukogu, Eesti Teaduste Akadeemia, Eesti Noorte Teaduste Akadeemia, Riigikogu kultuurikomisjoni ning haridus- ja teadusministeeriumiga Riigikogus järjekorras kaheksas poliitikuid, teadlasi ja ettevõtjaid ühendav **teaduspoliitikakonverents „Teadus kui Eesti arengumootor VIII. Kuidas targalt roheliseks pöörata?“.** Seekord keskendus arutelu rohepöörde võimalustele ja väljakutsetele. Konverents toimus hübriidüritusena. Konverentsil kohapeal osales 56 inimest ning veebiülekannet jälgis püsivalt ca 70 inimest. Konverentsi kandis üle ERR Novaator ja Riigikogu. Kokku vaadati konverentsi järgnenud nädala vältel umber 1200 seadmest.

Korraldati hübriidformaadis **teadusfoorum TeadusEST2021,** mille peateemaks oli teaduse roll riigi juhtimisel ning teadlaste ja ministeeriumide koostöö. Kohapeal osales 50 inimest, kuid üle veebi püsivalt umbes 190 inimest. Foorumi raames ilmus TeadusEST kogumik, mis koondab RITA1 projekte ning tutvustab põgusalt RITA 2projekte.

**Teaduskommunikatsiooni rakkerühma** koosolekul arutati „Kust sa tead?“ algatuse tegevuste ja 2021. aasta teaduskommunikatsiooni konverentsi teemal.

Korraldati hübriidformaadis neljateistkümnendat korda **teaduskommunikatsioonikonverents** „Alternatiivsed meetodid teaduskommunikatsioonis“, kus osales kohapeal 65 inimest ja veebis jälgis päeva esimeses pooles ~100 ning teises pooles ~75 inimest. Novaatori veebiülekannet jälgiti kokku 586 erinevast seadmest.

Teadusliku mõtteviisi leviku toetamiseks kutsuti kokku algatuse **„Kust sa tead?“** partnerid, et ühiselt planeerida tegevusi algatuse eesmärkide saavutamiseks. Uuendati kodulehte ja ekspertide nimekirja. Koos partneritega viidi aasta jooksul läbi kaks videokampaaniat, valmisid koroonaviiruse ja vaktsineerimisega seotud ning ETAgi COVID sihtgrante tutvustavad videod.

Teadusagentuur korraldab teaduse rahvusvahelist tutvustamist **“Research in Estonia (RiE)”** tootemargi all. Researchinestonia.eu portaalis ilmus kokku 141 artiklit Eesti teadusest. Aasta jooksul on kõiki uudislugusid kokku loetud üle 26 000 korra. Võrreldes 2020. aastaga on kodulehe külastuste ja külastajate arv oluliselt väiksem(külastused 2020 69 997, 2021 50 522 ja külastajad 2020 59 133, 2021 40 950) Keskmine ühel lehel viibimise aeg on veidi pikem (0:46; 0:47). Samas sotsiaalmeedia postituste levi on võrreldes eelmise aastaga oluliselt kasvanud. Jätkati koostööd EurekAlert platvormiga Eesti teadusuudiste üleilmseks levitamiseks (sisestati 58 lugu, 2020.a 44). Jätkus koostöö EASi ja Estonian Worldi portaaliga teadusest tutvustavate lugude avaldamisel. Uuendati ja täiendati teadust tutvustavaid infomaterjale. Valmis teaduse mainevideo ja koostöös ülikoolidega alustati videoklippide koostamist, et näidata, kuidas Eesti teadus aitab kaasa ÜRO säästva arengu eesmärkide saavutamisele. Üheks suurimaks suurürituseks oli Eesti haridusnädalal Eesti teaduse tutvustamine maailmanäitusel EXPO 2020+1. Koostöös välisministeeriumiga korraldati välja roteeruvatele diplomaatidele koolitus Eesti teadusest. Valmis uus Research in Estonia veebileht.

## 4. Eesti poliitika on teadus- ja tõenduspõhine

**Eesti teadusinfosüsteem ETIS** koondab informatsiooni teadus- ja arendusasutuste, teadlaste, teadusprojektide ning erinevate teadustegevuste tulemuste kohta. Samaaegselt on ETIS keskkond taotluste esitamiseks, nende hindamiseks ja projektide aruandluse korraldamiseks.

Jätkusid teadusandmete koondamise ja visualiseerimise projekti „Teadussilm" arendustööd. Muuhulgas viidi läbi kasutajaintervjuud, lisati uusi ETISe väliseid andmestikke ning loodi üle 50 nn teemalehe seadistati uusi PowerBI päringuid. Teadusstatistka andmete visualiseerimiskeskkonna esimene versioon avati kasutajatele beetaversioonina. Kuna ETISe portaali kasutajaliidese valmimine on lükkunud 2022.aastasse, siis lõplik Teadussilma versioon avatakse kasutajatele koos ETISe uue portaaliga.

Valmis mahukas, iga kolme aasta tagant väljaantav, statistiline ülevaatekogumik „Eesti Teadus 2022", mis ilmub 2022.a algul. Uuendati järjepidevalt kodulehel teadus- ja arendustegevuse statistikat, anti välja kaheksa statistilist teemalehte. HTMile koostati baasfinantseerimise alusandmestik publikatsioonide osas, uurimistoetuste summad 2021.a baasfinantseerimise garantii arvutamiseks ning baasfinantseerimise rahvusteaduste komponendi arvutamise aluseks vajalikud andmed. Koostati ülevaade "Rakendusuuringute toetamine nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades. Meetme kokkuvõte" ning uuendati ülevaadet "Teadus- ja arendustegevuse seos nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondadega. 2020 a. kokkuvõte".

Kahel korral tutvustati ETISe kasutusvõimalusi ja arendusplaane ministeeriumite teadusnõunikele ning viidi läbi ETISe kasutajakoolitus Tervise Arengu Instituudi töötajatele ja EASi rakendusuuringute meeskonnale koolitus „Kuidas leida taotlustele eksperte ETISest ja Web of Science andmebaasist".

Riigikantselei ja HTMiga arutelude tulemusena valmistas riigikantselei ette Vabariigi Valitsuse otsuse, mis näeb ette avalikustada riigi tellitavate analüüside ja uuringute tulemused Eesti Teadusinfosüsteemis (ETIS).

ETIS-e kasutajatugi oli tagatud ja taotlusvoorud seadistatud. Aasta jooksul oli avatud 38 taotlus- ja jätkutaotlusvooru, 29 aruande vooru, 12 lepingute sõlmimise vooru. Aasta jooksul kontrolliti ja kinnitati 3785 teaduspublikatsiooni ja juhendamist ning nõustati teadlasi ja asutuste publikatsioonide kinnitajaid ETIS-e publikatsioonide klassifikatsiooni osas. Ülikoolidele ja finantseerijatele koostati vastavalt nende soovidele 109 keerukamat andmeanalüüsi.

Peale pikka ettevalmistusperioodi ja erinevate lahenduste katsetamist õnnestus hästi automatiseeritud bibliomeetria mooduli lisamine personaalse uurimistoetuse taotluse vormile, taotlejad said andmed vormile importida otse Web of Science-ist.

ETISe portaali lisati beetaversioonis uus kasutajasõbralikum päringute keskkond, mis vajas põhjalikku testimist. Uus päringute keskkond võimaldab muuhulgas avatud juurdepääsuga publitseerimise seiret.

Täiendati dünaamilist taotlusvormi, mida saab ETISe administraator ise luua. See muudab taotlusvoorude ettevamistamise odavamaks, kiiremaks ja paindlikumaks. Aasta jooksul avatud 35st taotlusvoorust 20 puhul kasutati avatud dünaamilist vormi. Kõige enam kasutas seda võimalust Sotsiaalministeerium ETISe vahendusel uuringute tellimisel.

Jätkus teadusnõunike ja arendusnõunike võrgustiku töö koordineerimine. Info paremaks vahetamiseks ja oluliste teemade arutamiseks alustati igakuiste kohtumiste korraldamist. Uutele arendusnõunikele korraldati seminaridesari valdkonna kaardistuste läbiviimiseks.

**RITA 4 raames** algatati kaheksa uut uuringut ja lõppes viis uuringut. Lõppenud uuringute tutvustamiseks korraldati seminarid.

**RITA 3** tegevuse raames tegutsevad 14 teadusnõunikku 10 ministeeriumis ja Riigikantseleis. Pandeemia tõttu toimus enamus kohtumisi virtuaalselt ja ära jäid välisreisid, sh ka Brüsseli stažeerimised. Korraldati teadusnõunikele kaks infopädevuse koolitust. Teadusnõunike tegemisi tutvustati mitmetel rahvusvahelistel üritustel, mh JRC korraldatud üritusel, lätlaste korraldatud seminaril „Science for Policymaking in Latvia" ning OECD innovatsioonipoliitika seminaril leedukatele, JRC korraldatud seminaril „Science for Policymaking in Greece", Türgi Rahandusministeeriumi korraldatud online konverentsil. Ette valmistati JRC veetav projekt teadusnõustamise süsteemi rahvusvahelisemaks muutmise ning teadusnõustajate haldussuutlikkuse tõstmiseks. Projekt sai detsembris heaks kiidetud ja käivitub 2022. aasta alguses.

**RITA 7** tegevuse raames toetati erialaliitude arendusnõunike tegevust. 2021. a lõpuks oli tööl kokku 15 arendusnõunikku. Korraldati regulaarseid igakuiseid kohtumisi Uutele arendusnõunikele korraldati seminaridesari valdkonna TA vajaduste kaardistuste läbiviimise metoodikast.

Ehkki 2020. a lõpus lepiti eetikakomiteedega kokku eetikalubade taotlemise vajalikkuse üldine raamistik ja ühtsed vormistusnõuded, nihkus tegevuskavas plaanitud teadlaste teadlikkuse suurendamine projektipõhiste eetikalubade vajalikkusest taotlusprotsessis ning projekti teostamiseks mitmete asjaolude, sh taas karmistunud koroonapiirangute tõttu edasi. Kuivõrd HTM koordineerib teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse (TAKS) uuendamise raames ka eetikakomiteede tegevuse ümberkorraldamist, siis oli mõistlik see tegevus edasi lükata kuni täpsemate suuniste saamiseni HTMi poolt (eeldatavasti 20202. a esimeses pooles).

Panustati uue perioodi struktuurivahenditega seotud programmide ettevalmistamisse ning vastavate mõõdikute ja indikaatorite väljatöötamisse.

### 5. ETAg on tõhusalt toimiv organisatsioon, kus töötab tark ja pühendunud meeskond

Sihtrühmade tagasiside meie protsessidele ja teenustele võimaldab meil paremini mõista sihtrühmade ootusi ning kujundada ETAgi tegevusi nende vajadustele ja ootustele paremini vastavaks. Tegevuste parendamiseks küsiti tagasisidet nelja protsessi kohta: arendusgrandi ja PUT2022 taotlusvoor, õpilasleiutajate riiklik konkurss ja korraline evalveerimine (EKA ja AS Metrosert).

Arendusgrandi küsitluste tulemusel selgus, et kõige rohkem olid vastajad üksmeelel ja ka rahul sellega, et ETAg-ist saadi vajadusel head nõu ja kodulehel oli info leitav. Samuti leiti, et kahe-etapiline taotlusvoor on asjakohane.

Üldist rahulolu PUT2022 taotlusvooruga hinnati kuue palli skaalal hindega neli. Taotlusvooru läbiviimist mõjutas pandeemia ja teadmine, et vooru maht on märkimisväärselt väiksem eelmisest (HTM suurendas hiljem eelarvet). Kui varasematel aastal on vastajad enim kommenteerinud hindamise läbipaistvuse olulisust, siis nüüd oli põhiliseks teemaks raha vähesus ning taotluse esitamiseks kuluva aja ebakooskõla.

Õpilasleiutajate riikliku konkursi tagasiside näitas, et korraldusega ollakse rahul.

Korralise evalveerimise protsessi tagasisidest AS Metroserdilt, Eesti Kunstiakadeemialt ja välishindajatelt saadi kasulikke parendusettepanekuid. Lisaks küsiti tagasisidet kolme suurema konverentsi korraldamise kohta. Vastajate arvates olid hübriid-konverentsid tervikuna väga hästi õnnestunud. Tagasiside ja parendusettepanekute rakendamise seireks loodi siseveebi rakendus. Eraldi memosid, nagu varem edaspidi enam ei koostata, vaid kogu käsitlemine hakkab toimuma e-keskkonnas.

Viidi läbi kaks siseauditit: andmekaitse nõuete järgimise kohta ETAgis ürituste korraldamisel VTKO ja TKO osakondades ja teabe- ja dokumentide haldamine ja nõuete järgimine ETAgis. Andmekaitse auditi käigus tehtud tähelepanekuid arutati osakondadega ja lepiti parendustegevustes kokku. Teabe- ja dokumendihalduse siseaudit näitas, et teabe- ja dokumendihaldus vastab Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused määruse peatükis 4 sätestatule ning olulisi puudujääke ei tuvastatud.

Tööprotsessidest kirjeldati ja koostati voodiagrammina TPO osakonna maksetaotluste menetlemise protsess, mida tutvustati juhtkonnas. Koostati ülevaade tugiprotsessidest, põhiprotsesside kirjeldamine on suure töömahu tõttu lükkunud edasi.

Uuendati Covid-levikust tulenevalt käitumisjuhiseid, valmistati ette kaugtöö kodukontori riskianalüüsi küsimustik, mis vormistatakse, kooskõlastatakse ja säilitatakse PINAL-is töötaja töölepingu juures. Muudeti töösisekorra eeskirja, et kodukontoris töötamise riske maandada. Uuendati hankeplaani. Uuendati töötasujuhendit, et palgaastmestik oleks seotud Fontese avaliku teenistuse palgauuringu metoodikaga.

Jätkati siseveebi arendamist. Täiendati siseveebi kalendrit, et olulisemad tegemised oleks kõigile teada, tehti kättesaadavaks erinevad korrad ja juhendid. See on aidanud kaasa sisemise info levikule ja tõhustanud tööd. Küsiti töötajatelt tagasisidet, kust selgus, et töötajad on siseveebi omaks võtnud.

Alustati ETAgi kodulehe struktuuri kaasajastamise ja rahvusvahelistumise teemade ülevaatamisega. Otsustati koondada Euroopa Horisondi info ETAg-i kodulehele, et vältida info dubleerimist. Käivitati veebiplatvorm, mille abil saab parooliga kaitstult jagada programmikomitee mitteametliku ekspertrühma liikmetega raamprogrammi dokumentide tööversioone.

Koostöös HTM-i ja HARNOga võeti kõigi töötajate jaoks kasutusele Office 365 kasutajakontod, mis võimaldab igapäevast MS Teamsi kasutust, mis seni oli takistatud.

Aasta algul mindi üle Riigi Tugiteenuste Keskuse personali-, palga- ja raamatupidamisarvestuse teenusele. Ülemineku ja ümberkorralduste protsessid kulgesid üldjoontes ladusalt. Töötajatele korraldati uute töökeskkondade kasutuselevõtuks kolm koolitust.

Oluliste teemade arutamiseks ja info edastamiseks toimus seitse siseseminari, kus tutvustati teaduspõhiseid tooteid, ETIS-e uut kasutajaliidest, vaktsineerimise olulisust ja uusi koroonavaktsiine, kampaaniat "Julge olla uudishimulik!", ETAgi soolise võrdõiguslikkuse suunalisi tegevusi, genoomist ettevõtluseni ning võimalusi ETAgi ja töötajate sotsiaalmeedias kajastada.

Töötajate kompetentsi tõstmiseks ja koostööoskuste edendamiseks korraldati üheksa asutuseülest sisekoolitust. Toimus kahepäevane suveseminar, mille teemaks oli „Mina ja meie meeskonnatöös, Thomas DISC käitumisprofiili alusel“. DISC profiilide praktiline väljund jätkus meeskonnatööseminariga juhtkonna strateegiaseminaril 13. septembril TÜ ajaloomuuseumis, kus ühiselt koostati juhtkonna meeskonnatöö parim kokkuleppeline profiil. Personaalsetel koolitustel osales 42 töötajat.

Organisatsiooni arendamiseks, töötajate motivatsiooni ja meeskonnavaimu hoidmiseks toimusid EV aastapäevale pühendatud virtuaalaktus, kus seekord loengu pidas Kärt Summatavet teemal „Sini-must-valge teadus“, avati Kalli Kalde graafikanäitus, tähistati virtuaalselt 1. märtsil ETAgi 9. asutamisaastat, meeskonnaüritus vabas õhus „Lükkame lahti“ lodjasõidu ja lodjakoja külastuse ning ühise ajaveetmisega. Meeskonnaürituse raames anti välja ka esimene kolleegilt-kolleegile rändauhind. Selle andis ETAgi pikaajalisema staažiga töötaja Maria Habicht ETISe osakonna juhatajale Marika Meltsasele. Toimus kahepäevane suveseminar, millest võttis osa 34 töötajat.

Põhjamaade Ministrite Nõukogu programmi „Nordic-Baltic Mobility Programme“ raames toimusid teaduskommunikatsiooni osakonna õppevisiidid Islandile ja Taani.

Toimus **ETAgi nõukogu, hindamisnõukogu ja juhtkonna ühisnõupidamine**, kus peateemadeks oli teaduse rahastamine muutuvates oludes ja Eesti teaduse väljakutsed.

ETAG-i veebilehte külastas 2021. aastal 73 456 inimest, mida on 825 võrra rohkem kui eelmisel aastal, samas külastuste arv 398 425 vähenes (2020 460 507). Aasta jooksul avaldati 260 uudist (2020. aastal oli neid 279) ja 38 pressiteadet. Uudislisti lugejate arv suurenes 42 võrra ja aasta lõpuks oli aktiivsete meilidega liitunuid kokku 689. Eesti Teadusagentuuri Facebooki lehe jälgijate arv kasvas 314 jälgija võrra, jõudes aasta lõpuks 2478 jälgijani. Aasta jooksul avaldati 249 postitust, mis jõudsid kokku 317 766 inimeseni. (2020 olid vastavad näitajad 198 ja 301 338).

31.12.2021 seisuga töötas ETAg-is 69 inimest, kellest 7 oli lapsehoolduspuhkusel ja 6 töötas osakoormusega.

**2021. a. tegevuste lühikokkuvõte**

Eesti Teadusagentuuri töö kulges 2021. aastal vastavuses uue arengukava eesmärkidele ja tegevuskavale. Sarnaselt 2020. aastale mõjutas ka 2021. aastal ETAgi tegevusi koroonaviiruse levik. Infoseminarid, koosolekud ja konverentsid toimusid veebis või hübriidvormis. Vaatamata jätkuvale koroonapandeemiale sai põhiosas tegevuskava plaanipäraselt täidetud.

2021. aasta oli murranguline aasta samuti teaduse rahastamises – valitsus täitis ammuse lubaduse 1% SKP-st. Tänu sellele kasvas märkimisväärselt uurimistoetuste maht ja vähenes oluliselt uute grantide eraldamise tsüklilisus. Võrreldes 2016.a taotlusvooru mahuga (4,8 mln eur) oli 2019 taotlusvooru ligi neli korda suurem (18,5 mln eur), kuid tänu lisarahale oli 2021.a vooru maht 10,6 mln (st üle kahe korra suurem võrreldes 2016.a).

Paindlikke lahendusi kasutades õnnestus ETAgil korraldada mitu olulist üritust: oktoobrikuus Riigikogu konverentsisaalis teaduspoliitika konverents „Teadus kui Eesti arengumootor (VIII). Kuidas targalt roheliseks pöörata", aga ka teadlaskonnale iga-aastaseks arutelufoorumiks kujunenud „TeadusEST2021".

Edukalt lõppes pikk kohtuvaidlus ühe 2016. a järeldoktoritoetuse taotlejaga – Tartu Maakohus ega Ringkonnakohus ei rahuldanud kaebaja taotlust, Riigikohus ei võtnud seda menetlusse.

Sarnaselt eelmise aastaga on võimalik tõdeda, et Eesti Teadusagentuuri maine ja nähtavus on hea. Sihtrühmadelt saadud tagasiside näitab, et meie tööga ollakse rahul. Kodulehe ja teiste infokanalite kaudu levitatud info kasutajate hulk on kasvanud.

Juhatuse esimehena hindan ETAg sisekontrollisüsteemi oluliste valdkondade ja tegevuste osas tulemuslikuks ja mõjusalt toimivaks. ETAg-is on kehtestatud kõik olulised protseduurireeglid, mis tagavad asutuse seaduspärase ja säästliku toimimise ning ressursside kaitstuse (protseduurireeglite olemasolu, täitmine ja täitmise jälgimine, töötajate professionaalsus, tehingute dokumenteerimine, tagasiside kogumine ja analüüsimine jm). Hinnang sisekontrollisüsteemile põhineb muu hulgas juhatuse hinnangul, siseauditi ja väliste hindajate auditiaruannetes toodud informatsioonil ning riskide hindamise tulemustel.

Anu Noorma

Juhatuse esimees

**Uurimistoetuste menetlemise kulukuse analüüs**

2021. aastal oli uurimistoetuste menetlemise efektiivsuskoefitsient **1,85%**.

Uurimistoetuste menetlemise osakaalu arvutamisel oleme arvesse võtnud sellega seotud otsesed- ja kaudsed kulud ning väljamakstud toetused.
Otsesed kulud on toetuste menetlemisega otseselt seotud töötajate, hindamisnõukogu ja ekspertide töötasud; infopäevade ja ETISe arenduste kulud.
Kaudsed kulud on asutuse üldised kulud. Esmalt on arvestatud välja üldised kulud ühe töötaja kohta ja siis on leitud üldine kulu proportsionaalselt otseselt toetuste menetlemisega seotud töötajate arvuga.

Menetlemise osakaal = (Otsesed kulud + kaudsed kulud) / toetuste maht

Sarnast analüüsi uurimistoetuste menetlemise kulude kohta oleme teinud 2016. aastast
alates ning nende aastate jooksul on koefitsient olnud vahemikus 1,52 - 1,85%.

2021. aastal tõusis koefitsient eelmise aastaga võrreldes 0,06%. Üheks peamiseks põhjuseks
selles olid hindamisnõukogu liikmete töötasude kasv ja ETISe uued arendused. Lisaks tavapärastele taotlusvoorudele viidi lõpule mitmed nutikamad lahendused – käiku läksid beetaversiooni kasutajasõbralikum keskkond, automatiseeritud bibliomeetria moodul ja dünaamiline taotlusvorm.

| | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Otsesed kulud | 487 071 | 482 520 | 500 455 | 586 770 | 660 804 | 735 677 |
| Kaudsed kulud | 108 131 | 116 877 | 112 482 | 109 152 | 142 987 | 131 947 |
| **Kulud kokku** | **595 202** | **599 397** | **612 937** | **695 922** | **803 791** | **867 623** |
| **TOETUSED KOKKU*** | **38 955 209** | **39 467 430** | **40 237 070** | **41 037 069** | **44 867 641** | **46 807 941** |
| Menetlemiskulude osakaal | 1,53% | 1,52% | 1,52% | 1,70% | 1,79% | 1,85% |

*väljamakstud uurimistoetused

Eesti Teadusagentuur SA 2021. aasta eelarve täitmine

| **TULUD** | **Eelarve** | **Täitmine** | **%** |
|---|---|---|---|
| Haldusleping tegevuskuludeks | 2 487 493 | 2 487 493 | 100% |
| Rahvusvahelise koostöö projektide toetused | 2 692 000 | 2 692 000 | 100% |
| Personaalsed uurimistoetused | 50 309 640 | 50 309 640 | 100% |
| Teaduse populariseerimise konkursid | 257 550 | 257 550 | 100% |
| arendusgrant | 600 000 | 600 000 | 100% |
| Tuumiktaristute toetus | 965 000 | 965 000 | 100% |
| Valdkondliku teadus- ja arendustegevuse tugevdamine RITA | 7 081 782 | 7 748 653 | 109% |
| Teaduse populariseerimise programm TeaMe+ | 784 762 | 881 378 | 112% |
| Teadlasmobiilsuse ja teaduse rahvusvahelistumise programm Mobilitas+ | 7 082 757 | 7 148 643 | 101% |
| Ressursside väärindamise programm ResTA | 3 970 620 | 3 901 026 | 98% |
| Projekt EE-Teadus (Norra-EMP programm) | 33 842 | 27 170 | 80% |
| Euroopa Komisjoni raamprogrammi jm projektid | 158 618 | 901 025 | 568% |
| Eelmiste perioodide jaotamata tulem | 208 644 | 0 | 0% |
| **Tulud kokku** | **76 632 708** | **77 919 578** | **102%** |

| **4.1 TÖÖJÕUKULUD** | **2 795 281** | **2 547 715** | **91%** |
|---|---|---|---|
| Juhatuse liikmete tasud | 52 800 | 45 000 | 85% |
| Nõukogu liikmete tasud | 14 340 | 13 531 | 94% |
| Juhid | 388 045 | 383 804 | 99% |
| Tippspetsialistid | 635 487 | 606 012 | 95% |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Keskastme spetsialistid | 528 091 | 509 930 | 97% |
| Ajutiste lepinguliste töötajate töötasu | 476 860 | 348 839 | 73% |
| Erisoodustused | 17 940 | 18 335 | 102% |
| Tööjõukuludega kaasnevad maksud | 681 718 | 622 264 | 91% |
| **4.2 MAJANDAMISKULUD** | **1 720 372** | **1 523 543** | **89%** |
| Administreerimiskulud | 105 887 | 91 187 | 86% |
| Uurimis- ja arendustööd | 156 667 | 123 241 | 79% |
| Lähetuskulud | 107 955 | 64 337 | 60% |
| Koolituskulud | 31 425 | 29 290 | 93% |
| Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud | 239 682 | 214 477 | 89% |
| Sõidukite majandamiskulud | 1 024 | 962 | 94% |
| Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud | 85 333 | 91 331 | 107% |
| Inventari majandamiskulud | 7 334 | 8 642 | 118% |
| Meditsiinikulud | 6 400 | 4 232 | 66% |
| Õppevahendite ja koolituse kulud | 15 833 | 21 282 | 134% |
| Kommunikatsiooni-, kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulud | 877 302 | 811 707 | 93% |
| Mitmesugused majanduskulud | 85 530 | 62 854,15 | 73% |
| **4.2 MUUD KULUD (käibemaks)** | **289 302** | **245 564** | **85%** |
| Muud kulud | 289 302 | 245 564 | 85% |
| **4.3 TOETUSED** | **71 824 760** | **65 795 962** | **92%** |
| Liikmemaksud | 10 960 | 11 420 | 104% |
| Personaalsed uurimistoetused | 48 089 640 | 43 425 934 | 90% |
| Arendusgrant | 1 200 000 | 325 012 | 27% |
| Projekt EE-Teadus (Norra-EMP programm) | 0 | 0 | |
| Väliskoostöö projektide toetused | 2 361 040 | 2 260 691 | 96% |
| Tuumiktaristute toetus | 965 000 | 741 329 | 77% |
| Programmi Mobilitas+ tippteadlaste ja järeldoktori uurimistoetused | 8 235 600 | 7 523 034 | 91% |
| Programmi RITA toetused | 2 261 835 | 1 782 599 | 79% |
| Programmi RITA uuringud | 4 207 000 | 5 496 031 | 131% |
| Programmi ResTA toetused | 3 837 915 | 3 758 364 | 98% |
| Programmi TeaMe+ toetused | 98 220 | 83 908 | 85% |
| RP ja COST ettevalmistus- ja käibemaksutoetus | 300 000 | 160 800 | 54% |
| Teaduse populariseerimise toetused | 257 550 | 226 842 | 88% |
| **4.4 PÕHIVARA** | **2 993** | **6 224** | **208%** |
| Põhivara soetus ja renoveerimine | 2 993 | 6 224 | 208% |
| **Kulud kokku** | **76 632 708** | **70 119 008** | **92%** |

Finantssuhtarvud ja valemid

| **Finantssuhtarv ja valem** | **2021** | **2020** |
|---|---|---|
| puhas käibekapital e töökapital: käibevara-lühiajalised kohustused | 21 885 182 | 14 086 824 |
| töökapitali suhe lühiajalistesse kohustustesse: töökapital/lühiajalised kohustused | 4,11 | 3,03 |
| lühiajalise võlgnevuse kattekordaja: käibevara/lühiajalised kohustused | 5,11 | 4,03 |
| maksevalmiduse kordaja: raha/lühiajalised kohustused | 1,39 | 0,6 |
| võlakordaja: koguvõlgnevus/varad | 0,20 | 0,25 |
| tegevustulemuslikkus: tegevustulud/tegevuskulud | 1,11 | 1,13 |
| omakapitali osakaal varadest: omakapital/varad | 0,80 | 0,75 |
| tööjõukulude suhe tegevustuludesse: tööjõukulud/tegevustulud | 0,03 | 0,04 |
| antud toetuste osakaal kogukulus: antud toetused/tegevuskulud | 0,86 | 0,83 |

# Raamatupidamise aastaaruanne

## Bilanss
(eurodes)

| | 31.12.2021 | 31.12.2020 | Lisa nr |
|---|---|---|---|
| Varad | | | |
| Käibevarad | | | |
| Raha | 7 417 231 | 2 806 401 | 2 |
| Nõuded ja ettemaksed | 19 790 721 | 15 936 332 | 3 |
| **Kokku käibevarad** | **27 207 952** | **18 742 733** | |
| Põhivarad | | | |
| Materiaalsed põhivarad | 15 566 | 21 791 | 5 |
| **Kokku põhivarad** | **15 566** | **21 791** | |
| **Kokku varad** | **27 223 518** | **18 764 524** | |
| Kohustised ja netovara | | | |
| Kohustised | | | |
| Lühiajalised kohustised | | | |
| Laenukohustised | 8 437 | 3 038 | 7 |
| Võlad ja ettemaksed | 5 314 333 | 4 652 871 | 4,9 |
| **Kokku lühiajalised kohustised** | **5 322 770** | **4 655 909** | |
| Pikaajalised kohustised | | | |
| Laenukohustised | 0 | 8 437 | 7 |
| **Kokku pikaajalised kohustised** | **0** | **8 437** | |
| **Kokku kohustised** | **5 322 770** | **4 664 346** | |
| Netovara | | | |
| Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses | 33 156 | 33 156 | |
| Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem | 14 067 022 | 7 097 083 | |
| Aruandeaasta tulem | 7 800 570 | 6 969 939 | |
| **Kokku netovara** | **21 900 748** | **14 100 178** | |
| **Kokku kohustised ja netovara** | **27 223 518** | **18 764 524** | |

# Tulemiaruanne

(eurodes)

| | 2021 | 2020 | Lisa nr |
|---|---|---|---|
| Tulud | | | |
| Annetused ja toetused | 77 911 527 | 61 802 760 | 10 |
| Tulu ettevõtlusest | 3 500 | 0 | |
| Muud tulud | 4 552 | 37 141 | |
| **Kokku tulud** | **77 919 579** | **61 839 901** | |
| Kulud | | | |
| Jagatud annetused ja toetused | -60 299 932 | -45 790 511 | 11 |
| Mitmesugused tegevuskulud | -6 109 793 | -5 449 065 | 12,8 |
| Tööjõukulud | -2 547 715 | -2 584 322 | 13 |
| Põhivarade kulum ja väärtuse langus | -6 224 | -6 518 | |
| Muud kulud | -1 155 200 | -1 039 397 | 14 |
| **Kokku kulud** | **-70 118 864** | **-54 869 813** | |
| **Põhitegevuse tulem** | **7 800 715** | **6 970 088** | |
| Intressikulud | -150 | 0 | |
| Muud finantstulud ja -kulud | 5 | -149 | |
| **Aruandeaasta tulem** | **7 800 570** | **6 969 939** | |

# Rahavoogude aruanne
(eurodes)

| | 2021 | 2020 | Lisa nr |
|---|---|---|---|
| Rahavood põhitegevusest | | | |
| Põhitegevuse tulem | 7 800 715 | 6 970 088 | |
| Korrigeerimised | | | |
| Põhivarade kulum ja väärtuse langus | 6 224 | 6 518 | |
| Muud korrigeerimised | -67 083 | 105 005 | |
| **Kokku korrigeerimised** | **-60 859** | **111 523** | |
| Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus | -3 738 137 | -8 231 475 | |
| Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus | 612 294 | 1 112 464 | |
| **Kokku rahavood põhitegevusest** | **4 614 013** | **-37 400** | |
| Rahavood investeerimistegevusest | | | |
| Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel | 0 | -11 176 | |
| Laekunud intressid | 5 | 31 | |
| **Kokku rahavood investeerimistegevusest** | **5** | **-11 145** | |
| Rahavood finantseerimistegevusest | | | |
| Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed | -3 038 | -2 993 | |
| Makstud intressid | -150 | -179 | |
| **Kokku rahavood finantseerimistegevusest** | **-3 188** | **-3 172** | |
| **Kokku rahavood** | **4 610 830** | **-51 717** | |
| Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses | 2 806 401 | 2 858 118 | 2 |
| **Raha ja raha ekvivalentide muutus** | **4 610 830** | **-51 717** | |
| Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus | 7 417 231 | 2 806 401 | 2 |

# Netovara muutuste aruanne
(eurodes)

| | | | **Kokku netovara** |
|---|---|---|---|
| | Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses | Akumuleeritud tulem | |
| **31.12.2019** | 33 156 | 7 097 083 | 7 130 239 |
| Aruandeaasta tulem | | 6 969 939 | 6 969 939 |
| **31.12.2020** | 33 156 | 14 067 022 | 14 100 178 |
| Aruandeaasta tulem | | 7 800 570 | 7 800 570 |
| **31.12.2021** | 33 156 | 21 867 592 | 21 900 748 |

# Raamatupidamise aastaaruande lisad

# Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

**Üldine informatsioon**

Sihtasutuse Eesti Teadusagentuur 2021. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standardid on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses ning mida täpsustavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid. Lisaks lähtutakse Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendist (edaspidi üldeeskiri).
Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil - äritegevuse rahavoogude leidmisel on korrigeeritud ärikasumit, elimineerides mitterahaliste tehingute mõju ja äritegevusega seotud käibevarade ning lühiajaliste kohustuse saldode muutused.
Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

**Raha**

Raha ja selle ekvivalendina kajastatakse bilansis raha kirjel Riigikassa arvelduskontode jääke.

**Nõuded ja ettemaksed**

Nõuetena ostjate vastu on kajastatud sihtasutuse tavapärase põhitegevuse käigus tekkinud nõudeid. Nõuded ostjate vastu, samuti kõik muud nõuded, on kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuses (so soetusväärtus, millest on maha arvatud nõude laekumise ebatõenäolisusest tingitud allahindlus või soetusmaksumuses).
Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid on kajastatud bilansis tõenäoliselt laekuvas summas. Nõuete laekumise tõenäosust kvartaalselt kaudsel meetodil.Nõuded, mille maksetähtaeg on ületatud 90-180 päeva, on hinnatud alla 50 % ulatuses ning üle 180 päeva maksetähtaja ületanud nõuded on hinnatud alla 100% ulatuses.
Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumist kajastatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisena

**Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad**

Materiaalse põhivarana on bilansis kajastatud varad maksumusega üle 5000 euro ilma käibemaksuta ning kasutusajaga üle ühe aasta. Varasid, mille kasulik tööiga on üle ühe aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 5000 euro, kajastatakse soetusperioodi kuludes.
Materiaalsed põhivarad võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb vara maksumusest ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mison vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum.
Amortisatsiooni arvestatakse lineaarsel meetodil.
Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)
1) arvutustehnika 33,3% aastas, eeldatav kasulik eluiga 3 aastat
2) masinad ja seadmed 20 % aastas, eeldatav kasulik eluiga 5 aastat
3) inventar 20 % aastas, eeldatav kasulik eluiga 5 aastat
4) immateriaalne vara 33,3% aastas, eeldatav kasulik eluiga 3 aastat
Järelejäänud kasulikku eluiga hinnatakse parenduste arvele võtmisel ja inventuuride käigus. Kui ilmneb, et vara järelejäänud hinnanguline eluiga on oluliselt erinev esialgu hinnatust, muudetakse amortisatsiooninormi

**Rendid**

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule.
Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina. Kapitalirendi kohustusena on aruandes kajastatud sõiduauto Toyota Avensis kasutusrendileping. Kasutusrendist tekkinud kulu 2021. aastal oli büroode ja korterite ruumide rendilepingutest tulenev ja arvutite töökoharendi kulu.

**Finantskohustised**

Kõik finantskohustised (võlad tarnijatele, võetud laenud ning muud võlakohustused) on võetud algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on makstava tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine on toimunud korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi on bilansis kajastatud maksmisele kuuluvas summas.

**Annetused ja toetused**

Toetustena käsitletakse saadud vahendeid (saadud toetused), mille eest ei anta otseselt vastu kaupu ega teenuseid, ning antud vahendeid (antud toetused), mille eest ei saada otseselt vastu kaupu ega teenuseid.
Toetused jaotatakse järgmisteks liikideks:
2) sihtfinantseerimine – teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud ja antud toetused, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõõdikutega eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ja rahaline eelarve ning toetuse andja;nõuab saajalt detailset aruandlust raha kasutamise kohta ning raha ülejääk tuleb maksta andjale tagasi;
3) tegevustoetused – antud ja saadud toetused, mis antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest.
Sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna perioodidel kus tehakse kulud, mille kompenseerimiseks sihtfinantseerimine on mõeldud.
Saadud sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, mille järgi kajastatakse nii saadud sihtfinantseerimist kui ka selle arvel tehtud kulusid või põhivara soetust mõlemaid eraldi.
Tegevustoetused kajastatakse saaja poolt tuluna hetkel, kui toetus on laekunud.
Asutaja ja sihtasutuse vahel toimunuid tehinguid, mis erinevad tavapärase majandustegevuse käigus toimuvatest tehingutest, kajastatakse osaluse muutuse, mitte tulemiaruande kaudu.

**Tulud**

Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses. Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt.

**Kulud**

Kulud kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara või varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud, sh käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, kajastatakse soetamishetkel kuluna tulemiaruande kirjel Muud kulud.

**Seotud osapooled**

Eesti Teadusagentuuri seotud osapoolteks on juhatuse ja nõukogu liikmed, eelpool loetletud isikute lähedased pereliikmed ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted ja organisatsioonid. Raamatupidamise aastaaruandes avaldatakse informatsioon eelpool nimetatud seotud osapooltega tehtud tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või raamatupidamiskohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

# Lisa 2 Raha

(eurodes)

| | 31.12.2021 | 31.12.2020 |
|---|---|---|
| Arvelduskontod riigikassas | 7 417 231 | 2 631 863 |
| Arvelduskontod SEB pangas | 0 | 174 538 |
| **Kokku raha** | **7 417 231** | **2 806 401** |

# Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed
(eurodes)

| | 31.12.2021 | 12 kuu jooksul |
|---|---|---|
| Ettemaksed | 13 344 946 | 13 344 946 |
| Muud makstud ettemaksed | 13 344 946 | 13 344 946 |
| Nõuded toetuste eest | 6 426 858 | 6 426 858 |
| Muud nõuded | 18 917 | 18 917 |
| **Kokku nõuded ja ettemaksed** | **19 790 721** | **19 790 721** |

| | 31.12.2020 | 12 kuu jooksul |
|---|---|---|
| Nõuded ostjate vastu | 40 | 40 |
| Ostjatelt laekumata arved | 40 | 40 |
| Maksude ettemaksed ja tagasinõuded | 1 744 | 1 744 |
| Ettemaksed | 10 569 720 | 10 569 720 |
| Muud makstud ettemaksed | 10 569 720 | 10 569 720 |
| Nõuded toetuste eest | 5 363 992 | 5 363 992 |
| Muud nõuded | 836 | 836 |
| **Kokku nõuded ja ettemaksed** | **15 936 332** | **15 936 332** |

Kirjel "Muud makstud ettemaksed" on kajastatud ettemaksed toetusesaajatele sõlmitud toetuslepingute alusel, mis aruandekuupäeva seisuga on kulutamata.
31.12.2021 seisuga on ettemaksete seis 13 344 946 eurot sh:
Personaalseteks uurimistoetusteks 12 451 021 eurot,
Rahvusvahelise koostöö projektideks 780 043 eurot,
Teaduse populariseerimise projektitoetusteks 113 882 eurot,

31.12.2020 seisuga on ettemaksete seis 10 569 720 eurot sh:
Personaalseteks uurimistoetusteks 9 373 066 eurot,
Rahvusvahelise koostöö projektideks 1 081 712 eurot,
Teaduse populariseerimise projektitoetusteks 90 494 eurot,
MobilitasPluss programmi toetusteks 24 448 eurot.

Kirjel "Nõuded toetuste eest" kajastatakse nõudeid toetuste rahastajate vastu sihtasutuse ja tema partnerite poolt tehtud kulude osas.
31.12.2021 seisuga on nõuded 6 426 858 eurot sh:
Haridus- ja teadusministeerium 6 361 447 eurot,
Euroopa Komisjon 64 951 eurot,
Muud nõuded 460 eurot.

31.12.2020 seisuga on nõuded 5 363 992 eurot sh:
Haridus- ja teadusministeerium 5 283 128 eurot,
Euroopa Komisjon 80 359 eurot,
Muud nõuded 505 eurot.

# Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

| | 31.12.2021 | 31.12.2020 | |
|---|---|---|---|
| | Maksuvõlg | Ettemaks | Maksuvõlg |
| Käibemaks | 152 | | |
| Üksikisiku tulumaks | 30 398 | | 1 369 |
| Erisoodustuse tulumaks | 513 | | |
| Sotsiaalmaks | 52 297 | | 2 508 |
| Kohustuslik kogumispension | 2 616 | | 136 |
| Töötuskindlustusmaksed | 3 559 | | 182 |
| Ettemaksukonto jääk | | 1 744 | |
| **Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad** | **89 535** | **1 744** | **4 195** |

# Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

| | | | | | Kokku |
|---|---|---|---|---|---|
| | Transpordivahendid | Muud masinad ja seadmed | Masinad ja seadmed | Muud materiaalsed põhivarad | |
| **31.12.2019** | | | | | |
| Soetusmaksumus | 21 416 | 30 600 | 52 016 | 14 612 | 66 628 |
| Akumuleeritud kulum | -4 283 | -30 600 | -34 883 | -14 612 | -49 495 |
| **Jääkmaksumus** | 17 133 | 0 | 17 133 | 0 | 17 133 |
| | | | | | |
| Ostud ja parendused | | | | 11 176 | 11 176 |
| Muud ostud ja parendused | | | | 11 176 | 11 176 |
| Amortisatsioonikulu | -4 283 | | -4 283 | -2 235 | -6 518 |
| | | | | | |
| **31.12.2020** | | | | | |
| Soetusmaksumus | 21 416 | 30 600 | 52 016 | 25 788 | 77 804 |
| Akumuleeritud kulum | -8 566 | -30 600 | -39 166 | -16 847 | -56 013 |
| **Jääkmaksumus** | 12 850 | 0 | 12 850 | 8 941 | 21 791 |
| | | | | | |
| Amortisatsioonikulu | -4 406 | | -4 406 | -1 819 | -6 225 |
| | | | | | |
| **31.12.2021** | | | | | |
| Soetusmaksumus | 21 416 | 30 600 | 52 016 | 17 036 | 69 052 |
| Akumuleeritud kulum | -12 972 | -30 600 | -43 572 | -9 914 | -53 486 |
| **Jääkmaksumus** | 8 444 | 0 | 8 444 | 7 122 | 15 566 |

Põhivara koosseisust kanti välja kaks mööblikompekti kokku soetusmaksumusega 8751,97 eurot ja akumuleeritud kulumiga 8751,97 eurot.

# Lisa 6 Immateriaalsed põhivarad
(eurodes)

| | | Kokku |
|---|---|---|
| | Arvutitarkvara | |
| **31.12.2019** | | |
| Soetusmaksumus | 6 492 | 6 492 |
| Akumuleeritud kulum | -6 492 | -6 492 |
| **Jääkmaksumus** | 0 | 0 |
| | | |
| | | |
| **31.12.2020** | | |
| Soetusmaksumus | 6 492 | 6 492 |
| Akumuleeritud kulum | -6 492 | -6 492 |
| **Jääkmaksumus** | 0 | 0 |
| | | |
| | | |
| **31.12.2021** | | |
| Soetusmaksumus | 6 492 | 6 492 |
| Akumuleeritud kulum | -6 492 | -6 492 |
| **Jääkmaksumus** | 0 | 0 |

# Lisa 7 Kapitalirent
(eurodes)

**Aruandekohustuslane kui rentnik**

| | 31.12.2021 | Jaotus järelejäänud tähtaja järgi | | Intressimäär | Alusvaluuta | Lõpptähtaeg |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | 12 kuu jooksul | 1 - 5 aasta jooksul | | | |
| Luminor Liising AS | 8 437 | 8 437 | | 1,49 | euro | 30.12.2022 |
| **Kapitalirendikohustised kokku** | 8 437 | 8 437 | | | | |
| | | | | | | |
| | **31.12.2020** | **Jaotus järelejäänud tähtaja järgi** | | **Intressimäär** | **Alusvaluuta** | **Lõpptähtaeg** |
| | | **12 kuu jooksul** | **1 - 5 aasta jooksul** | | | |
| Luminor Liising AS | 11 474 | 3 037 | 8 437 | 1,49 | euro | 30.12.2022 |
| **Kapitalirendikohustised kokku** | 11 474 | 3 037 | 8 437 | | | |

# Lisa 8 Kasutusrent
(eurodes)

**Aruandekohustuslane kui rentnik**

| | 2021 | 2020 |
|---|---|---|
| Kasutusrendikulu | -190 195 | -157 805 |
| Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest | | |
| | **31.12.2021** | **31.12.2020** |
| 12 kuu jooksul | -30 923 | -9 134 |

2021 aastal on kasutusrendikuluna kajastatud büroode ja ruumide rendid AS Emajõe Ärikeskuselt, CERIII BELGIUM 01 SRLlt ja Jukka Savolt ning arvutitöökoha rent Registrite ja Infosüsteemide Keskuselt.

# Lisa 9 Võlad ja ettemaksed
(eurodes)

| | 31.12.2021 | 12 kuu jooksul |
|---|---|---|
| Võlad tarnijatele | 1 164 902 | 1 164 902 |
| Võlad töövõtjatele | 71 538 | 71 538 |
| Maksuvõlad | 89 535 | 89 535 |
| Muud võlad | 15 747 | 15 747 |
| Muud viitvõlad | 15 747 | 15 747 |
| Saadud ettemaksed | 307 280 | 307 280 |
| Muud saadud ettemaksed | 307 280 | 307 280 |
| Toetuste ja siirete kohustised | 3 665 331 | 3 665 331 |
| **Kokku võlad ja ettemaksed** | **5 314 333** | **5 314 333** |

| | 31.12.2020 | 12 kuu jooksul |
|---|---|---|
| Võlad tarnijatele | 473 472 | 473 472 |
| Võlad töövõtjatele | 60 126 | 60 126 |
| Maksuvõlad | 4 195 | 4 195 |
| Muud võlad | 80 | 80 |
| Muud viitvõlad | 80 | 80 |
| Saadud ettemaksed | 956 019 | 956 019 |
| Muud saadud ettemaksed | 956 019 | 956 019 |
| Toetuste ja siirete kohustised | 3 158 979 | 3 158 979 |
| **Kokku võlad ja ettemaksed** | **4 652 871** | **4 652 871** |

Kirjel "Muud saadud ettemaksed" kajastakse toetuste maksmiseks või projektide elluviimiseks rahastajatelt saadud ettemaksed.
31.12.2021 seisuga kokku 307 280 eurot Euroopa Komisjonilt.

31.12.2020 seisuga kokku 956 019 eurot sh:
Välisministeerium 37 115 eurot,
Euroopa Komisjon 918 177 eurot,

Stichting Platform Beta 727 eurot.

Kirjel "Muud viitvõlad " on kajastatud toetuse tagasimakse kohustus summas 14 987 eurot Haridus ja Teadusministeeriumile seoses Mobilitas+ projektiga ning 760 eurot kreedikaardi kohustus 31.12.2021 seisuga.

# Lisa 10 Annetused ja toetused
(eurodes)

| | 2021 | 2020 |
|---|---|---|
| Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks | 8 173 194 | 7 273 552 |
| Mittesihtotsatarbelised annetused ja toetused | 57 336 683 | 45 502 233 |
| Sihfinantseerimise vahendamine tegevuskuludeks | 12 267 719 | 8 919 855 |
| Sihtfinantseerimise vahendamine põhivara soetuseks | 133 931 | 107 120 |
| **Kokku annetused ja toetused** | **77 911 527** | **61 802 760** |
| sh eraldis riigieelarvest | 57 311 683 | 45 501 224 |
| sh Euroopa Komisjoni rahastus | 863 139 | 384 897 |
| sh EL struktuurifondide vahenditest | 19 679 701 | 15 867 622 |
| sh Norra EMP programmist | 27 170 | 38 568 |
| sh muud toetused ning tegevustoetused | 29 834 | 10 449 |

# Lisa 11 Jagatud annetused ja toetused
(eurodes)

| | 2021 | 2020 |
|---|---|---|
| Liikmemaksud | -1 052 182 | -590 511 |
| Uurimistoetused | -45 240 012 | -35 234 815 |
| Väliskoostöö projektide toetus | -1 195 476 | -520 164 |
| Mobilitas+ programmi uurimistoetused | -6 786 266 | -6 219 778 |
| EL raamprogrammi ettevalmistus- ja käibemaksutoetus | -160 800 | -260 800 |
| Teaduse populariseerimise toetus | -173 843 | -135 217 |
| ResTA programmi toetus | -3 758 364 | -1 293 753 |
| RITA programmi toetus | -1 782 600 | -1 390 470 |
| TeaMe+ programmi toetus | -83 908 | -76 107 |
| Preemiad ja stipendiumid | -66 481 | -68 896 |
| **Kokku jagatud annetused ja toetused** | **-60 299 932** | **-45 790 511** |

# Lisa 12 Mitmesugused tegevuskulud
(eurodes)

| | 2021 | 2020 |
|---|---|---|
| Mitmesugused bürookulud | -135 411 | -59 688 |
| Uurimis- ja arengukulud | -4 703 267 | -4 644 375 |
| Lähetuskulud | -64 337 | -43 118 |
| Koolituskulud | -29 291 | -16 008 |
| Hoonete, ruumide majandamiskulud | -214 477 | -196 787 |
| Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud | -91 331 | -48 681 |
| Ürituste ja näituste korraldamise kulud | -771 976 | -346 082 |
| Sõidukite majandamiskulud | -962 | -1 104 |
| Inventari majandamiskulud | -9 156 | -3 699 |
| Toitlustusteenused | -212 | -14 546 |
| Meditsiinikulud | -5 237 | -3 439 |
| Õppevahendite ja koolituse kulud | -21 282 | -37 552 |
| Kolmandatele isikutele hüvitatud kulud | -56 869 | -27 027 |
| Transporditeenused | -1 185 | -3 864 |
| Tervise edendamise kulud | -4 354 | 0 |
| Muud | -446 | -3 095 |
| **Kokku mitmesugused tegevuskulud** | **-6 109 793** | **-5 449 065** |

# Lisa 13 Tööjõukulud
(eurodes)

| | 2021 | 2020 |
|---|---|---|
| Palgakulu | -1 556 777 | -1 537 951 |
| Sotsiaalmaksud | -622 264 | -625 360 |
| Võlaõiguslike lepingute alusel makstud palgakulu | -350 339 | -404 379 |
| Muud | -18 335 | -16 632 |
| **Kokku tööjõukulud** | **-2 547 715** | **-2 584 322** |
| Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale | 62 | 60 |

Kirjel "Muud" on kajastatud erisoodustuskulu. 2020 aastal oli võlaõiguslike lepingutega töötajate tööjõukulu 509 912 eurot ja 2021 aastal 453 263 eurot. Juhatuse liikme lepinguga töötajaid oli 1 ja töölepinguga töötajaid 69 seisuga 31.12.2021.

# Lisa 14 Muud kulud
(eurodes)

| | 2021 | 2020 |
|---|---|---|
| Kahjum valuutakursi muutustest | -209 | 304 |
| Trahvid, viivised ja hüvitised | -4 | 0 |
| Käibemaks | -1 154 173 | -1 039 701 |
| Ettevõtte tulumaks | -814 | 0 |
| **Kokku muud kulud** | **-1 155 200** | **-1 039 397** |

Kirjel "Ettevõtte tulumaks" on kajastatud maksukulu kingituste, annetuste ja vastuvõtukulude maksustamisest.

# Lisa 15 Seotud osapooled
(eurodes)

| Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused | | |
|---|---|---|
| | **2021** | **2020** |
| Arvestatud tasu | 58 531 | 76 008 |